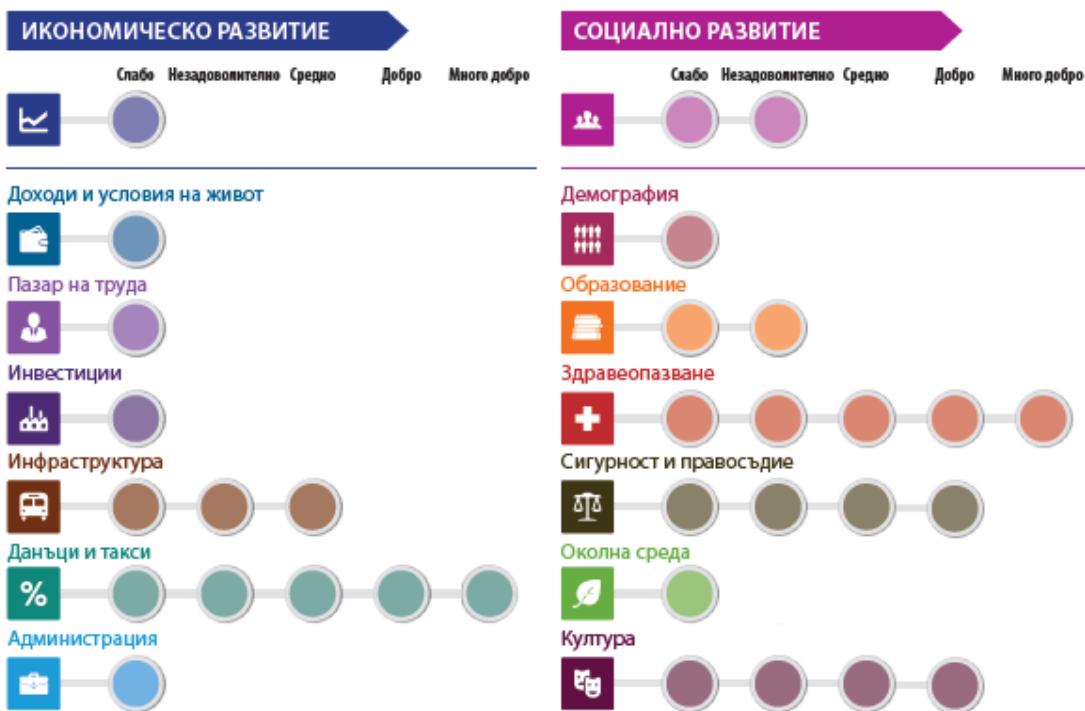

ОБЛАСТ ВИДИН

Видин е една от областите с най-лошо социално и икономическо състояние в страната, като по-нисък БВП на глава от населението е регистриран единствено в Силистра и Сливен. Пазарът на труда продължава да изпитва затруднения, а Видин е сред малкото области, в които безработицата се повишава през 2017 година. Инвестиционната активност остава потисната, като между 2016 и 2015 г. инвестициите в ДМА се свиват с близо една четвърт. Въпреки сравнително ниските местни данъци и такси, непрозрачната администрация и изоставащото качество на услугите възпрепятстват подобряването на бизнес средата. Инфраструктурното развитие е в унисон с тенденциите в повечето други области.

Демографската ситуация в областта продължава да се влошава, като областта е рекордър по отрицателен естествен прираст на населението. Качеството на училищното образование е незадоволително, но в град Видин през 2017 г. е открит филиал на Русенския университет. И през 2016 г. Видин остава единствената област без работеща пречиствателна станция. По-добри са показателите в сферата на здравеопазването, реда и сигурността, както и в сферата на културата.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

В страната има само две области, в които БВП на човек от населението през 2016 г. е по-нисък от регистрираните във Видин 6 401 лв. – Силистра и Сливен. Наблюдава се трайна тенденция на изоставане по този показател от средните стойности, като през 2016 г. той за пръв път възлиза на по-малко от 50% от средния за страната. Средната годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение е най-ниската в страната – 7 522 лв. през 2016 г., като не само е чувствително по-ниска от средната за страната (11 379 лв.), но и нараства по-бавно от нея през седем от последните осем години. Структурата на домакинските доходи е неблагоприятна - високият дял на доходите от пенсия и относително по-бавният ръст на пенсиите в сравнение със заплатите, означават, че възможностите за подобряване на благосъстоянието на домакинствата са ограничени. Над 45% от населението на областта живее под националната линия на бедност. Този дял е близо два пъти по-висок от средния за страната, а по-голям относителен дял на бедните се наблюдава само в области Сливен.

Видин е сред малкото области на страната, в които безработицата се повишава през 2017 г., достигайки 19,2% при средно 6,2% за страната. Сред причините за този ръст са както повишената икономическа активност на населението, така и спадът на заетостта в областта. През 2017 г. на всеки 100 лица, на които предстои да напуснат работната сила (на възраст 60-64 години) се падат 58 лица на възраст 15-19 години (при 64 в страната). В унисон с общата тенденция да страната, този коефициент се подобрява през последните няколко години, заради сравнително високата раждаемост в периода между 2000 и 2007 година. Интересна е образователната структура на населението на 25-64 години – въпреки че относителният дял на висшите (18,5%) е чувствително по-нисък от средните за страната 27,8%, в областта се наблюдава сравнително нисък дял на лицата с основно или по-ниско образование – 10,6% при 17,2% в страната.

Спрямо 2015 г. инвестициите на местните предприятия в ДМА намаляват с близо една четвърт, а чуждестранните преки инвестиции (с натрупване) отстъпват леко от върха от 77 млн. евро регистриран през 2015 година. В съотношение с броя на местното население област Видин остава на последните места в страната и по двата показателя – съответно два и четири пъти под средните стойности. По-добро е представянето на областта по отношение на усвоените средства по оперативните програми на ЕС – средно 1 302 лв. на човек към средата на 2018 г., при средно 1 543 лв. за страната.

Гъстотата на железопътната мрежа в областта е в унисон със средните за страната нива, а тази на пътната мрежа (20,3 км/100 кв.км) надхвърля средните 17,9 км/100 кв.км. Въпреки че през областта не преминават магистрали, а делът на първокласните пътища е 12% (при 19% в страната), качеството на пътната настилка е почти аналогично със средните за страната нива – в добро състояние е 38% от нея.

Нивото на местните данъци и такси е сравнително ниско, като средната ставка за данъка върху превозните средства, както и патентният данък за търговия на дребно са най-ниските в страната съответно 1,10 лв./кВт и 4,53 лв./кв.м. Единственият данък, чието средно за областта ниво е над средните за страната стойности, макар и с малко, е данъкът за прехвърлянето на собственост.

Въпреки лекото подобрене, средната оценка на ПДИ за прозрачността на местните общински администрации през 2018 г. (55%) е втората най-ниска в страната след тази за общините в област Кюстендил. Видин остава областта с най-ниско кадастрално покритие – 8,2% през 2017 г. при средно 36,6% за страната. Областта продължава да изостава и в развитието на електронните услуги и готовността за обслужване на едно гише.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Видин е областта в най-лошо демографско състояние в страната. Възрастовата структура на населението продължава да се влошава, като Габрово е единствената област, в която е налице по-неблагоприятно съотношение между населението на възраст над 65 години към населението на възраст до 14 години от регистрираните във Видин 244%. През 2018 г. Видин ще стане и първата област, в която на всеки двама души в работната сила се пада по един жител в пенсионна възраст. Това оказва влияние върху коефициента на естествен прираст, който през 2017 г. остава под -16‰ за трета поредна година – стойност, която никога не е била регистрирана от нито една друга област. Механичният прираст също остава отрицателен (-5,9‰), като по-неблагоприятни стойности се наблюдават единствено в областите Ямбол, Смолян и Враца.

Незадоволителната оценка на област Видин в сферата на образованието се дължи на влошаването на някои от индикаторите за обхвата и качеството на училищното образование. Относителният дял на отпадналите от основно и средно образование достига рекордните 4,22% през учебната 2016/2017 г., при средно ниво за страната от 2,71%. През 2018 г. област Видин регистрира рекордно нисък дял на неуспешно положилите държавния изпит по български език и литература – 3,3%. В същото време спадът на средната за областта оценка (до Добър 3,96), говори за наличието на значителен дял от учениците с оценки между Среден 3 и Добър 4. През 2016 г. в град Видин е открит филиал на Русенския университет, в който следват 203 студента.

През 2017 г. здравноосигурено е 90,5% от населението на областта при средна стойност за страната от 87,7%. В областта се наблюдава едно от най-благоприятните съотношение между броя на населението и броя на общопрактикуващите лекари, като през 2017 г. се падат по 1 172 души на всеки лекар. По-неблагоприятни от средните за страната обаче са съотношенията между местното население и броя на болничните легла в МБАЛ, както и спрямо броя на лекарите от различни специалности. Някои от индикаторите за състояние на здравеопазването обаче са повлияни от неблагоприятната демографска структура на населението. Така например, коефициентът на детска смъртност (1,7‰) е най-ниският в страната, но този резултат е донякъде следствие от малкия брой раждания в съотношение с броя на населението, заради високата му средна възраст.

През 2017 г. са регистрирани 13,7 престъпления на всеки хиляда души население, което макар подобрене спрямо предходни години, остава по-висока стойност от средната за страната. Разкриваемостта на регистрираните престъпления се повишава чувствително през 2016 и 2017 г., достигайки 60,5% при средно ниво за страната от 45,3%. Съдебната система в областта се характеризира със сравнително ниска натовареност, но и със сравнително добра бързина. В тримесечен срок през 2017 г. са завършили 93% от наказателните дела в окръжния съд, а делът на висящите наказателни дела е 4,1% - близо два пъти по-ниска стойност от средната за страната.

Образуваните битови отпадъци на глава от населението (294 кг/човек) са с близо 30% по-ниски от средните за страната, а спрямо територията, емисиите на въглероден диоксид са по-ниски само в област Кърджали. През 2016 г. 56,8% от населението живее в селища с обществена канализация (при 75,7% за страната), но Видин остава единствената област в страната без действаща пречиствателна станция, което е и основната причина за общата ниска оценка на областта в тази категория.

Интересът към местните кина е около два пъти по-нисък от средните за страната 778 посещения на всеки хиляда души население, но остава сравнително стабилен през последните три години. Посещаемостта на театрите и музеите е по-висока от средната за страната, като при музеите 2017 г. регистрира нов рекорд (1 776 посещения на всеки хиляда души население), докато при театрите 2017 г. (427 посещения на хиляда души) е втората най-силна след 2016 г. (484 посещения на хиляда души).

Ключови показатели за област Видин

Индикатори на икономическото развитие	2013	2014	2015	2016	2017
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	5 916	6 066	6 258	6 401	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3 614	4 383	3 677	3 428	3 470
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	6 195	6 663	7 011	7 522	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната, %	38,1	43,6	48,2	45,9	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15-64 години (%)	67,5	71,0	72,3	68,2	69,6
Коефициент на заетост на населението на 15-64 години (%)	55,6	55,3	58,8	57,0	56,2
Коефициент на безработица на населението на 15-64 години (%)	17,7	22,2	18,8	16,4	19,2
Дял на населението с висше образование, 25-64 г. (%)	14,6	17,2	21,5	18,5	18,5
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	32	32	34	34	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	692	925	1 756	1 299	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	615	547	864	804	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	44,0	45,4	48,0	67,8	61,7
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	32,3	34,2	32,3	40,2	38,0
Покритие на кадастъра (%)	2,1	2,1	8,2	8,2	8,2

Индикатори на социалното развитие	2013	2014	2015	2016	2017
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-14,3	-15,2	-16,7	-16,9	-16,2
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-7,1	-7,0	-6,3	-9,5	-5,9
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,23	4,24	4,22	4,20	4,26
Процент оценки на матурите по БЕЛ под среден 3,00	4,8	3,7	6,1	6,0	5,5
Нетен коефициент на записване на населението в V-VIII клас, %	79,2	78,4	77,9	75,6	85,6
Дял на здравноосигурените лица (%)	88,4	89,8	91,5	91,7	90,5
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	161,6	166,3	168,3	169,4	163,7
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	14,5	13,8	14,4	13,1	13,7
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	34,5	36,1	38,1	57,4	60,5
Дял на висящите наказателни дела (%)	10,0	13,1	7,9	9,0	4,1
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадни води (%)	0,0	0,0	0,5	0,5	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата, тонове вредни емисии/кв. км	142,9	142,9	142,9	4,5	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	0	138	373	358	374
Посещения в театрите на 1000 души от населението	336	342	382	484	427